

A nácizás koncepciója

■ HAKLIK NORBERT

Többnyire még csak a polgári kormány politikusai ellen folyt a balliberális média gyűlölethadjárata a választások első fordulójá előtt. Ám röviddel azután, hogy a két forduló között megmutatkozott a polgári erőket támogató összefogás ereje, a „független” és „toleráns” véleményformálók már mindazon magyar állampolgárok ellen indítottak uszító kampányt, akik a jobbközép irányvonalát tüntették ki bizalmukkal, és meggyőződésüket a polgári erők nagygyűlésein is kinyilvánították. A kollektív bűnösség elvén alapuló gyűlöletkampányt a Bibó (!) Társaság vi-taestjén indította meg Kéri László, aki elmondta: azok a fiatalok, akik részt vettek a Kossuth téri nagygyűlésen, őt a Hitlerjugendre és Mao vörösgárdistáira emlékeztetik. Május 2-án nyílt újabb fejezet a polgári erők támogatóinak teljes erkölcsi megsemmisítésére törő hadjáratban, amikor a Népszabadság megjelentette Eörsi István SZDSZ-es közíró A fasizmus mint lelki igény című cikkét. Eörsi úgy véli: a polgári erők nagygyűlésein a „fanatizálás vezérkultuszos formája” ülte diadalát. Szerinte a Fidesz politikusai üzeneteiket „prefasiszta reminiscenciákba burkolva, drogként fröcskölnek az egyetlen testté pépesedő tömeg ereibe”, s mindebből azt a következtetést vonja le, hogy „Magyarországon megjelent az utcákon és a képernyőkön a fasizmus mint őszinte lelki igény”.

A cikk nagy visszhangot váltott ki. A Népszabadság is közzétett olyan reagálásokat, amelyek erős túlzásnak tartják Eörsi megállapításait. Már-már azt hihettük: a Népszabadság is rádőbbsen arra, hogy ezúttal túllőtt a célon, ám tévedtünk: a lap május 16-i száma Haskó László tollából közölt olyan reagálást, amely – amennyiben ez egyáltalán lehetséges – balról előzi Eörsit. A fasizmus erkölcsi kérdés című cikk szerzője kijelenti, hogy Eörsi Istvánnak igaza van, valamint hogy „a szemünk láttára szüli meg a weimarizálódott magyar demokrácia (egyelőre vérben nem, csak mocskokban) az ő kifejezett fasiszta mozgalmagzatát”, a polgári körök létrejöttével ugyanis „minden kétséget kizáróan egy igazi ősfasiszta szörnnyeteg készül megmérgezni hétköznapiainkat és tönkretenni hazánk jövőjét”. Megtudhatjuk, hogy a jobbközép erőket támogató mozgalom „mindenben megfelel” a fasizmus kritériumainak, majd – eleve hiteltelenségre az esetleges ellenérveket – Haskó felkéri „fasiszta honfitársait”, hogy ne tiltakozzanak a minősítés ellen. Tehát, akik hangot merészelnének adni a Haskóétól eltérő véleményüknek, azok ezáltal saját fasiszta mivoltukat bizonyítanák. Az írásból az is kiderül, hogy különösen nagy felelősség terheli a Vezért, aki az elmondottakkal tisztában van, de személyes becsvágya és felsőbbrendűségi érzése félretéti vele a keresztény humanizmust. Végül a szerző az abba vetett reményének is hangot ad, hogy „a Vezért, reméljük, leszerelik NATO- és EU-partnereink”. Magyarán mondván a NATO-nak a magyarországi ellenzéki erők megsemmisítésére kellenek, hogy legyen a feladta, s az volna a legjobb, ha Orbán Viktor holnap már Hágában ébredne, a Milosevics melletti prccsen.

Haskó Lászlóval interjút közölt lapunk május 30-i számában A fasisztázás mint lelki igény címmel. A beszélgetésből sok minden kiderül arról, miféle lelki motivációk munkálnak a baloldali sajtótermékek elszánt fasisztázóiban. Haskó mondatról mondatra egyre inkább belezavarodik saját okfejtésébe: először – helyesen – megállapítja, hogy a fasizmus nem egyenlő a nácizmussal és az antiszemitizmussal, később kijelenti, hogy a polgári összefogás mozgalmát csupán abban az értelemben tekinti fasisztának, hogy az megfelel az

Umberto Eco-i fasizmusmeghatározás ismérveinek, majd odáig jut, hogy szerinte a nagygyűlések résztvevőinek csupán körülbelül a fele tartozik ebbe a kategóriába, és elképzelhető, hogy az MSZP-székház előtti tömegben is voltak fasiszta lelkületű emberek. Végül a vehemens fasisztázásból mindössze annyi marad, hogy Haskónak nem tetszik a most alakuló jobboldali mozgalom, s legfőképp azzal van baja, hogy sokan elfogadják a „szeretett vezért”.

Eörsi és Haskó cikkei arra szolgálnak jellegzetes példaként, amikor valaki saját gyűlöletét annak tárgyára vetíti ki, illetve az általa szenvedélyesen gyűlölt irányzat híveit definiálja szélsőségesként, gyűlölködőként és fasisztaként. Ám a Népszabadság – amely újság az utóbbi időkben az Eörsi-, Kende- és Haskó-féle cikkek közlésével tiszgálja át önmagát Szabad Nép-es szegénykorszakába –, valamint lapársai nem csupán indulatos publicisztikákat, hanem szakmai jellegű okfejtéseket is bevetnek annak érdekében, hogy a másik oldal híveinek erkölcsi hulláival temessék be azokat a sokszor emlegetett lövészárkokat. Szociológusok, pszichológusok fejtegetik e lapok hasábjain, hogy a mai fiataloknak nincsen önálló értékrendjük, még ki-

alakulatlan a személyiségük, és emiatt válnak – úgymond – fanatizálhatóvá. Az effajta megnyilatkozásokra példa az az interjú is, amelyet Kiss Endre filozófussal közölt május 11-i számában a Magyar Hírlap. Kiss szerint az Orbán-kormány-nak sikerült létrehoznia egy jobboldali szélsőséges berendezkedés előzetes struktúráinak jelentékeny hányadát, majd állítását bizonyítandó egyedül az APEH-hel való fenyegetést volt képes megnevezni.

És – akárcsak a szélsőségesezők és fasisztázók cikkeinek legnagyobb részében – éppen itt kezd kilógni a lóláb. Tudniillik a fasisztázás indoklásakor az okfejtések mindegyike eljut a karizmatikus vezér mint első számú veszélyforrás megjelöléséhez. Szemlélatomást Orbán Viktor személye és népszerűsége alkotja a fasisztázók közös álláspontjának sarokkövét. Ha ebbe bele-

gondolunk, máris megérthetjük, mi végre folyik ez a fene nagy fasisztázás. A szocialisták ugyanis tisztában vannak azzal, hogy az éppen csak szavazókorú vagy a közeljövőben azzá váló fiatalok köréből aligha várható a szavazóinak utánpótlását. Így hát kapóra jön nekik az a tény, hogy a polgári értékrendet valló ifjúság Orbán Viktort tekinti értékfelfogása emblematisz figurájának, s hogy az MSZP-nek halvány reménye sincs hasonló kvalitású, nagy tömegek megszólítására képes politikusz felmutatására. A szocialisták előtt valóban csak egyetlen út létezik a probléma kezelésére: a nyilvánosság minden lehetséges fórumán demonizálni, lefasisztázni és leszélsőségesezni mindazokat, akik a polgári erők mellett sorakoztak föl.

Ám a balliberális sajtó főállású uszítói nem döbbennek rá arra, hogy a folyamatos fasisztázással éppen az ellenkező eredményt érhetik el, mint amire számítanak. Mert ezzel csak megerősítik a lépten-nyomon lefasisztázottak elszántságát, s így annak az esélyét csökkentik minimálisra, amire oly sokan számítanak közülük: hogy a polgári mozgalom ereje az idők során lassan kifulladás.

És van még valami, amin alkalomadtán elgondolkodhatnának a nácizás elharcosai. A szélsőséges rendszereknek – fasisztának és nem fasisztának egyaránt – éppen az adta az ideológiai alapját, hogy a velük szemben állókat erkölcsi nullaként tüntették föl, akik ellen akár a fizikai erőszak is lelkiismeret-furdalás nélkül bevetethető. Amint az a Magyar Hírlap hírhedt írásában korábban már nyíltan is megfogalmazódott (Orbán és Kóvér likvidálásának üdvös voltáról), mostanság is épp ezen munkálkodnak a tolerancia és a vélemény-szabadság legfőbb szószólói.